

Verian | Zhrnutie správy o preferenciách verejnosti v súvislosti s témami nových eurových bankoviek

29. novembra 2023

Zhrnutie

V rámci procesu navrhovania novej podoby eurových bankoviek sa Európska centrálna banka (ECB) pýtala ľudí v eurozóne na ich preferencie k nasledujúcim siedmim témam, ktoré navrhla Rada guvernérov ECB: „Vtáky: slobodné, odolné a inšpiratívne“, „Európska kultúra“, „Európske hodnoty odrážajúce sa v prírode“, „Budúcnosť patrí vám“, „Ruky: spoločne budujeme Európu“, „Naša Európa a my“ a „Rieky: vody života v Európe“.

ECB v tejto súvislosti poverila nezávislú spoločnosť Kantar Public¹ realizáciou prieskumu verejnej mienky (v tejto správe označovaného ako „prieskum Kantar Public“). Cieľom bolo zabezpečiť rovnaké zastúpenie názorov ľudí rôznych pohlaví a vekových skupín pochádzajúcich z rôznych krajín eurozóny. V rámci prieskumu, ktorý prebiehal od 20. júna do 7. augusta 2023, sa uskutočnili rozhovory s reprezentatívnou vzorkou 23 377 respondentov z 20 krajín eurozóny a Bulharska (ako ďalšej krajiny pripravujúcej sa na prijatie eura).

Aby sa do procesu mohli zapojiť všetci Európania, popri prieskume Kantar Public sa s použitím toho istého dotazníka realizoval aj online prieskum verejnej mienky (v tejto správe označovaný ako „online prieskum ECB“). V období od 10. júla do 31. augusta 2023 bolo v rámci tohto prieskumu prijatých približne 376 000 platných odpovedí. Je potrebné poznamenať, že výsledky online prieskumu ECB nereprezentujú obyvateľstvo eurozóny ako celok. Medzi respondentmi online prieskumu ECB boli napríklad pomerne výrazne zastúpené niektoré krajiny a respondenti mužského pohlavia z mladšej vekovej kategórie a s vyššou úrovňou vzdelania. Hoci boli na výsledky v záujme korekcie nevyváženého zastúpenia uplatnené váhy, spoľahlivá extrapolácia zistení online prieskumu ECB tak, aby reprezentovali názory všetkých občanov eurozóny, nie je možná. Online prieskum ECB napriek tomu ponúka užitočnú dodatočnú perspektívu a je zdrojom ďalších informácií o preferenciách verejnosti. Zároveň bol dobrou príležitosťou nadviazať kontakt s občanmi Európy a výrazne zvýšil informovanosť o procese navrhovania novej podoby eurových bankoviek

Hlavné výsledky prieskumu Kantar Public

Ako najviac uprednostňované boli v rámci prieskumu Kantar Public vybrané tieto tri témy:

- „Európska kultúra“ (21 % občanov eurozóny),
- „Rieky: vody života v Európe“ (18 % občanov eurozóny),
- „Vtáky: slobodné, odolné a inšpiratívne“ (17 % občanov eurozóny).

Zvyšné štyri témy zaujali oveľa menej. Len 13 % občanov eurozóny preferuje tému „Európske hodnoty odrážajúce sa v prírode“ a 12 % tému „Ruky: spoločne budujeme Európu“. Najmenej preferovanými témami sú „Budúcnosť patrí vám“ a „Naša Európa a my“, ktoré by si na budúce eurové bankovky vybralo 10 %, resp. 9 % občanov eurozóny.

„Európska kultúra“ je vedúcou témou v 12 z 20 krajín eurozóny, ako aj v Bulharsku. Konkrétne je najviac uprednostňovanou témou v šiestich krajinách eurozóny a zároveň získala najviac hlasov spolu ďalšou témou v šiestich ďalších krajinách, buď spolu s témou „Rieky: vody života v Európe“, alebo s témou „Vtáky: slobodné, odolné a inšpiratívne“.

¹ Spoločnosť Kantar Public sa 9. novembra 2023 premenovala na Verian. Prieskum zadany Európskou centrálnou bankou sa uskutočnil v lete 2023 pod pôvodným názvom spoločnosti „Kantar Public“. Všetky odkazy na „prieskum Kantar Public“ v tejto správe sa preto vzťahujú na prieskum realizovaný spoločnosťou Verian (pôvodne Kantar Public).

Z analýzy prieskumu Kantar Public vyplýva, že zo sociálno-demografického hľadiska sú v preferenciách tém medzi jednotlivými pohlaviami a vekovými skupinami len mierne rozdiely. „Európska kultúra“ je obľúbenou témou všetkých pohlaví i vekových skupín. Za preferovanú tému ju označilo len o niečo viac mužov (21 %) než žien (20 %). Téma „Rieky: vody života v Európe“ je mierne obľúbenejšia u žien (19 %) než u mužov (18 %). Tému „Vtáky: slobodné, odolné a inšpiratívne“ však preferuje podstatne viac žien (19 %) než mužov (16 %).

Z analýzy výsledkov podľa veku vyplýva, že tému „Európska kultúra“ preferuje 22 % respondentov vo vekovej kategórii 65 rokov a viac, v porovnaní s 18 % v kategórii 16 až 24 rokov, zatiaľ čo percentuálny podiel stredných vekových skupín sa pohybuje niekde medzi týmito dvoma hodnotami. Téma „Rieky: vody života v Európe“ je o niečo viac obľúbenou u respondentov vo veku 40 rokov a viac (18 % – 20 %) než u respondentov mladších ako 40 rokov (16 % – 17 %). Podobný trend platí v prípade témy „Vtáky: slobodné, odolné a inšpiratívne“, ktorá je viac obľúbená u respondentov vo veku 25 rokov a viac (17 % – 18 %) než u respondentov z najmladšej vekovej skupiny (15 %).

Preferencie respondentov sa líšia i podľa úrovne vzdelania. Tému „Európska kultúra“ preferuje 15 % respondentov so základným vzdelaním, zatiaľ čo v prípade respondentov s doktorským titulom alebo rovnocenným vzdelaním sa tento podiel zvyšuje na 26 %. K tejto téme sa prikláňajú respondenti s vyššou úrovňou vzdelania, zatiaľ čo preferencie respondentov s nižšou úrovňou vzdelania sú rozdelené medzi rôzne témy. U respondentov so základným vzdelaním sú najobľúbenejšou témou „Rieky: vody života v Európe“ (19 %), za ktorou s odstupom nasleduje téma „Európska kultúra“ (15 %). Respondenti s pomaturitným vzdelaním uprednostňujú témy „Rieky: vody života v Európe“ (19 %) a „Európska kultúra“ (tiež 19 %), nasledované témou „Vtáky: slobodné, odolné a inšpiratívne“ (18 %).

Zatiaľ čo témy „Európska kultúra“ a „Rieky: vody života v Európe“ majú v prieskume Kantar Public konzistentnú podporu, v prípade témy „Vtáky: slobodné, odolné a inšpiratívne“ sú výsledky zmiešané, čo ju robí viac polarizujúcou. Táto téma sa veľmi páči 29 % obyvateľstva a nachádza sa hneď za spomínanými dvoma témami („Európska kultúra“ sa veľmi páči 33 % obyvateľstva a „Rieky: vody života v Európe“ 30 % obyvateľstva). V kategórii tém, ktoré sa respondentom páčili „trochu“, však skončila až na piatom mieste (32 %). Pomer respondentov, ktorým sa táto téma „nepáči“ (15 %), je vyšší než v prípade témy „Európska kultúra“ (9 %) i témy „Rieky: vody života v Európe“ (11 %)

Hlavné výsledky online prieskumu ECB

Čo sa týka výsledkov online prieskumu ECB, na prvých troch miestach sa nachádzajú tie isté témy ako v prieskume Kantar Public, len v inom poradí. Z výsledkov online prieskumu ECB vyplýva, že respondenti z eurozóny najviac uprednostňujú tieto témy:

- „Vtáky: slobodné, odolné a inšpiratívne“ (34 %),
- „Európska kultúra“ (23 %),
- „Rieky: vody života v Európe“ (16 %).

Zvyšné štyri témy zaujali oveľa menej. „Európske hodnoty odrážajúce sa v prírode“ sú preferovanou možnosťou len pre 10 % respondentov v eurozóne. Tému „Budúcnosť patrí vám“ si ako preferovanú tému budúcich eurových bankoviek vybralo 8 %, tému „Ruky: spoločne budujeme Európu“ 6 % a tému „Naša Európa a my“ 5 % obyvateľstva.

V online prieskume ECB je téma „Vtáky: slobodné, odolné a inšpiratívne“ vedúcou témou v 16 z 20 krajín eurozóny. Téma „Európska kultúra“ je najčastejšie označovaná ako preferovaná v zostávajúcich štyroch krajinách eurozóny a v Bulharsku.

Z výsledkov prieskumu tiež vyplýva, že téma „Vtáky: slobodné, odolné a inšpiratívne“ je preferovanou témou respondentov všetkých pohlaví, vekových skupín i úrovni vzdelania. Túto tému za preferovanú označuje viac žien ako mužov (36 % vs. 30 %). Tak ako v prípade prieskumu Kantar Public sa obľúbenosť témy znižuje s úrovňou vzdelania respondentov.

Podľa online prieskumu ECB sa téma „Vtáky: slobodné, odolné a inšpiratívne“ veľmi páči viac ako polovici obyvateľstva (51 %). Výrazný je aj podiel Európanov, ktorým sa páčia témy „Európska kultúra“ (39 %) a „Rieky: vody života v Európe“ (31 %). Podiel ľudí, ktorým sa téma „Vtáky: slobodné, odolné a inšpiratívne“ vôbec nepáči, je o niečo vyšší (9 %) než v prípade tém „Európska kultúra“ (8 %) a „Rieky: vody života v Európe“ (tiež 8 %). V prípade ostatných tém je podiel respondentov, ktorí zvolili túto možnosť, výrazne vyšší. Názory respondentov sú vo všeobecnosti rôznorodejšie ako názory vyjadrené v prieskume Kantar Public.